

<http://dx.doi.org/10.16926/pto.2025.13.05>

Gabriela PŁODZIEN

Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie

Jessica ORZECZOWSKA

Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie

Ocena opłacalności inwestycji na przykładzie zakupu nowego pojazdu do użytku firmowego

Synopsis: W dzisiejszym szybko zmieniającym się środowisku biznesowym podejmowanie właściwych decyzji inwestycyjnych ma kluczowe znaczenie dla powodzenia firmy. Niniejszy artykuł koncentruje się na analizie procesu podejmowania decyzji inwestycyjnych w kontekście zakupu nowego pojazdu do użytku firmowego. Celem jest zbadanie potencjalnej opłacalności finansowania nowego samochodu do działalności gospodarczej za pomocą leasingu, który to przedstawia się jako opcję wyboru dla przedsiębiorców, gwarantującą elastyczność finansową i możliwość nabycia nowych pojazdów bez konieczności ponoszenia wysokich kosztów początkowych. Dodatkowo, raty leasingowe mogą być zaliczane do kosztów działalności, co pomaga w optymalizacji podatkowej.

Słowa kluczowe: leasing operacyjny, leasingobiorca, leasingodawca, kredyt.

Wprowadzenie

W dzisiejszym szybko zmieniającym się świecie biznesu podejmowanie trafnych decyzji inwestycyjnych ma kluczowe znaczenie dla sukcesu każdej działalności gospodarczej. Jednym z fundamentalnych aspektów funkcjonowania przedsiębiorstw jest odpowiedni dobór środków transportu, które nie tylko zapewnią płynną logistykę, ale także przyczynią się do optymalizacji kosztów oraz zwiększenia efektywności działania. Z tego powodu niniejszy artykuł koncentruje się na analizie procesu podejmowania decyzji inwestycyjnych w kontekście pozyskania nowego samochodu do prowadzenia działalności gospodarczej.

Celem niniejszego artykułu jest zbadanie potencjalnej opłacalności finansowania nowego samochodu do działalności gospodarczej za pomocą le-

asingu. Artykuł stawia sobie za zadanie również wypracowanie praktycznych wskazówek dla przedsiębiorców, którzy zastanawiają się nad taką inwestycją. Hipoteza, która będzie poddana weryfikacji, zakłada, że dobór oferty leasingowej ma wpływ na kondycję finansową przedsiębiorstwa. W celu zweryfikowania hipotezy zastosowano zarówno metodę indukcji, jak i dedukcji.

1. Teoretyczna charakterystyka leasingu oraz kredytu jako źródła finansowania składników majątku

Pierwsze wzmianki dotyczące leasingu pojawiały się około kwietnia 1993 r. Wówczas leasing pojmowany był na równi z dzierżawą czy umową najmu [4]. Obecnie pojęcie leasingu obowiązujące w polskim prawie od dnia 09.12.2000 r. traktuje, iż „Przez umowę leasingu finansujący zobowiązuje się w zakresie działalności swojego przedsiębiorstwa nabyć rzecz od określonego zbywcy, na warunkach określonych w tej umowie i oddać tę rzecz korzystającemu do użytkowania albo używania i pobierania pożytków przez czas określony, a korzystający zobowiązuje się zapłacić finansującemu w uzgodnionych ratach wynagrodzenie pieniężne równe co najmniej cenie lub wynagrodzeniu z tytułu nabycia rzeczy przez finansującego” [10]. Stwierdzić więc można, iż leasing polega na umożliwieniu danej firmie korzystania ze wskazanych rzeczy, tj. przedmiotów materialnych, bez potrzeby wydania pieniędzy, które są tożsame z wartością zakupu całego; opłaty te są ratalne. Uznać więc można, iż leasing może być traktowany częściowo jako forma kredytowania, z tą jednak różnicą, że firma nie dostaje środków finansowych, a jedynie korzysta z majątku leasingodawcy [2, s. 150]. Gospodarka przyjmuje kilka rodzajów umowy leasingu. Są to m. in. leasing finansowy oraz leasing operacyjny, a także leasing bezpośredni oraz pośredni. Leasing operacyjny, zwany również usługowym, bieżącym lub eksploatacyjnym, stanowi najbardziej popularny typ tej umowy. Polega on na oddaniu przez leasingodawcę środków trwałych do użytkowania na czas określony w umowie, który jest o wiele krótszy niż okres amortyzacji pełnej wartości wskazanego przedmiotu [2, s. 150-151]. Kolejnym rodzajem jest leasing finansowy, inaczej kapitałowy oraz inwestycyjny. W tym przypadku okres pełnej umowy zbliżony jest do czasu amortyzacji wskazanej rzeczy. Przedmiot umowy można zaliczyć do majątku leasingobiorcy [2, s. 151]. Pomimo tożsamego celu, w obu rodzajach leasingu wskazanych powyżej, umowy te posiadają różnice, które przedstawione są w tabeli 1.

Tabela 1. Podstawowe różnice między leasingiem operacyjnym i finansowym

Kryterium	Leasing operacyjny	Leasing finansowy
Okres umowy	Krótszy od okresu ekonomicznego zużycia przedmiotu	Przybliżony do okresu ekonomicznego zużycia przedmiotu
Koszt amortyzacji i związane z użytkowaniem (np. serwisem)	Ponosi finansujący	Ponosi korzystający (leasingodawca może je pokrywać za odpłatnością)
Przedmiot leasingu	Nie stanowi składnika aktywów korzystającego	Stanowi składnik aktywów korzystającego
Opłaty leasingowe	W ich skład wchodzi: część kapitałowa i odsetkowa; są włączane w całość do kosztów operacyjnych korzystającego	Kapitałowa część opłaty jest pokrywana z zysku netto korzystającego, z kolei część odsetkowa jest zaliczana w poczet kosztów operacyjnych leasingobiorcy
Opłaty leasingowe	Nie pokrywają wartości całkowitej przedmiotu umowy	Pokrywają całkowitą wartość przedmiotu umowy
Odstąpienie od warunków umowy przed jej wygaśnięciem	Możliwe bez konsekwencji	Możliwe, ale pociąga za sobą odpowiedzialność wypłaty odszkodowania leasingodawcy
Podatek od towarów i usług naliczany	Z każdą ratą	Jednorazowo od wartości przedmiotu leasingu

Źródło: opracowanie własne na podstawie [2, s. 152].

Kolejnymi rodzajami leasingu są leasing pośredni oraz leasing bezpośredni. Leasing pośredni dotyczy tzw. przedsiębiorstw leasingowych, które są jedynie pośrednikiem pomiędzy przedsiębiorcą a producentem przedmiotu leasingu. W takiej umowie pośredniczyć może również niekiedy bank.

W Polsce korzystanie z leasingu przez przedsiębiorstwa jest stymulowane korzyściami podatkowymi. Firmy, które ponoszą wyższe obciążenia podatkowe, wykazują większą tendencję do finansowania się leasingiem operacyjnym. Wynika to z możliwości obniżenia opodatkowania poprzez uwzględnienie opłaty początkowej i pełnych rat leasingowych jako kosztów uzyskania przychodów. Rentowne przedsiębiorstwa posiadają wyższą efektywną stopę podatkową, co potwierdza zgodność wyborów źródeł finansowania z teorią hierarchii źródeł finansowania.

Włączenie stopy procentowej do modelu pozwoliło zauważyć wzrost skłonności przedsiębiorstw z wyższymi zobowiązaniami podatkowymi do korzystania z leasingu. Jest to spowodowane możliwością redukcji obciążeń podatkowych poprzez amortyzację i opłaty odsetkowe od leasingu [1, s. 557-588].

2. Zasady leasingu operacyjnego w Polsce

Zgodnie z obowiązującym Międzynarodowym Standardem Rachunkowości Nr 17 Leasing (MSR 17) „leasing” to umowa, w ramach której leasingodawca przekazuje leasingobiorcy prawo do korzystania z danego składnika aktywów przez ustalony okres, otrzymując w zamian opłatę lub serię opłat [3, s. 87-88]. Istnieją dwa główne typy leasingu:

- a) leasing finansowy, charakteryzujący się przeniesieniem zasadniczo całego ryzyka i korzyści związanych z posiadaniem aktywów na leasingobiorcę; ostateczne nabycie tytułu prawnego może mieć miejsce (ale nie musi);
- b) leasing operacyjny, gdzie ryzyko związane z aktywami pozostaje w gestii leasingodawcy.

Leasingobiorca traktuje okresowe płatności związane z leasingiem operacyjnym jako koszty danego okresu. To zróżnicowanie stwarza następujące problemy [3, s. 89]:

- a) odpowiednie skonstruowanie umowy może skutkować brakiem ujawnienia wielu środków trwałych i zobowiązań w sprawozdaniu finansowym leasingobiorcy;
- b) umowy o zbliżonym charakterze ekonomicznym są traktowane inaczej z punktu widzenia rachunkowości.

Obecnie obowiązujące regulacje są podatne na zasadniczy zarzut, który polega na tym, że w przypadku leasingu operacyjnego leasingobiorca, korzystając czasami z różnorodnych składników aktywów, nie zobowiązuje się do ujawniania ich w bilansie, wraz z towarzyszącymi im zobowiązaniami. Takie postępowanie świadczy o wykorzystywaniu pozabilansowych źródeł finansowania [3, s. 89-90].

Analiza przeprowadzona wśród firm w Polsce pokazuje, że głównym czynnikiem determinującym decyzję o skorzystaniu z leasingu są potencjalne korzyści podatkowe, wynikające z możliwości zaliczenia opłat z tytułu leasingu operacyjnego jako kosztów uzyskania przychodów. Z racji konieczności wcześniejszej zapłaty całej sumy podatku VAT, zwłaszcza przy przekazaniu przedmiotu w przypadku umowy leasingu finansowego, małe przedsiębiorstwa częściej preferują leasing operacyjny. Badania również wykazują, że większe zainteresowanie leasingiem operacyjnym wykazują: eksporterzy, firmy z kapitałem krajowym (ponieważ przedsiębiorstwa zagraniczne mają inne źródła finansowania) oraz przedsiębiorstwa handlowe, które, w przeciwieństwie do firm przemysłowych, mają większą potrzebę posiadania środków transportu. Podmioty z większym udziałem aktywów trwałych preferują leasing finansowy z uwagi na konieczność wymiany zużytych fizycznie i moralnie środków trwałych [7, s. 93].

Leasing operacyjny jest obecnie jednym z najbardziej popularnych na świecie rodzajów leasingu. Można stwierdzić, iż na podstawie tej umowy zaspokojony jest popyt przejściowy na daną rzecz [8, s. 27]. Przedmiot zawarty w umowie może być zarówno wykorzystany przez leasingobiorcę, jak i przez kolejne osoby korzystające z niego, dlatego też środki finansowe, które zainwestować musiał leasingodawca, nie zwrócą się w czasie trwania jednej umowy [5]. Przez rachunkowość ten rodzaj leasingu traktowany może być jako forma finansowania działalności pozabilansowej, w której aktywa leasingowe oraz opłaty przyszłe nie są przedstawiane w bilansie, ani wpisywane w księgach [9, s. 13].

Umowa leasingu operacyjnego podobna jest do umowy najmu czy dzierżawy. Okres tejże umowy jest krótszy od czasu używania przedmiotu. Najważniejszą cechą w tym rodzaju leasingu jest to, iż dana rzecz należy do majątku leasingodawcy, który to może operować amortyzacją oraz ubiegać się o zwrot podatku VAT [9, s. 44]. Leasing operacyjny traktowany jest więc jako usługa zawarta w umowie, którą leasingobiorca w każdej chwili może wypowiedzieć i zwrócić przedmiot [6].

Jedną z głównych zalet leasingu operacyjnego jest to, iż możliwe jest umieszczenie niemal wszystkich wydatków w kosztach przychodu. W przypadku samochodu równać się to może około 10-20% jego wartości netto. Główną wadą natomiast będzie brak możliwości odpisu amortyzacyjnego z uwagi na to, iż to leasingodawca posiada dany przedmiot w swojej ewidencji jako środek trwały. Umowa leasingu operacyjnego zawierana jest na czas dłuższy niż 40% okresu amortyzacji środka trwałego [6].

3. Analiza porównawcza kredytu na samochód oraz leasingu operacyjnego w świetle wybranej oferty

W niniejszym punkcie autorki przeprowadzą analizę porównawczą dwóch popularnych metod finansowania samochodu, jakimi są kredyt i leasing operacyjny. Uwzględnione przy tym zostaną wybrane oferty. Ponadto, autorki porównają korzyści, koszty oraz warunki obu opcji, aby umożliwić pełniejsze zrozumienie ich różnic i zalet. Poprzez szczegółową analizę dostępnych opcji finansowania podejmą próbę wyłonienia optymalnego rozwiązania dla potencjalnego nabywcy, przy uwzględnieniu jego potrzeb i preferencji.

Przedstawiony kredyt dzieli się na dwie oferty Kredytu Autonomia 2018+ (tabela 2). Kredyt zawarty jest w okresie od stycznia 2024 do grudnia 2026. Zilustrowano dwie kalkulacje, w obu cena katalogowa ma wartość 174 745,00 zł, oprocentowanie wynosi 11,39% oraz jest zmienne, RRSO kształtuje się na poziomie 12,01%, a liczba rat wynosi 36. W pierwszej kal-

kulacji wkład własny wynosi 60 000,00 zł, co daje 34,33% wpłaty własnej. Miesięczna rata ma natomiast wartość 3 778,13 zł. Z kolei w drugiej kalkulacji wkład własny wynosi 50 000 zł (28,61% wpłaty własnej kredytu), co daje miesięczną ratę brutto w wysokości 4 107,37 zł.

Tabela 2. Kalkulacja dwóch wariantów ofert kredytowych

Nazwa oferty	Kredyt Autonomia 2018+ (oferta 1)	Kredyt Autonomia 2018+ (oferta 2)
Cena katalogowa brutto	174 754,00 PLN	174 754,00 PLN
Wpłata własna %	34,33%	28,61%
Wpłata własna brutto	60 000,00 PLN	50 000,00 PLN
Liczba rat	36	36
Oprocentowanie %	11,39%	11,39%
Oprocentowanie	zmienne	zmienne
RRSO	12,01%	12,01%
Rata miesięczna brutto	3 778,13 PLN	4 107,37 PLN

Źródło: opracowanie własne na wyliczeń Volkswagen Financial Services Polska Sp. z o.o.

Tabela 3. Kalkulacja czterech wariantów ofert leasingowych

Wyszczególnienie	Kalkulacja 1	Kalkulacja 2	Kalkulacja 3	Kalkulacja 4
Nazwa oferty	Leasing Autonomia	Leasing Autonomia	Leasing Autonomia	Leasing Autonomia
Cena katalogowa brutto	174 754,00 PLN	174 754,00 PLN	174 754,00 PLN	174 754,00 PLN
Cena samochodu netto	142 076,42 PLN	142 076,42 PLN	142 076,42 PLN	142 076,42 PLN
Wkład własny brutto	60 000,00 PLN	60 000,00 PLN	50 000,00 PLN	50 000,00 PLN
Wkład własny %	34,33%	34,33%	28,61%	28,61%
Liczba rat	23	35	23	35
Rata całkowita brutto	4 547,31 PLN	3 170,41 PLN	5 052,46 PLN	3 515,14 PLN
Suma opłat	113,18%	116,83%	114,11%	118,01%

Źródło: opracowanie własne na wyliczeń Volkswagen Financial Services Polska Sp. z o.o.

Leasing Autonomia przedstawia cztery kalkulacje dla samochodu (tabela 3). Cena katalogowa brutto samochodu wynosi 174 754,00 zł, zaś cena samochodu netto jest równa 142 076,42 zł. W kalkulacji pierwszej wkład własny to 60 000,00 zł, co jest równe 34,33% wkładu własnego. Przewiduje ona 23 raty. Miesięczna rata wynosi 4 547,31 zł, suma opłat jest natomiast równa 113,18%. Kalkulacja druga to 35 rat z wkładem własnym wynoszącym

60 000,00 zł. Rata miesięczna osiąga wartość 3 170,41 zł, więc suma opłat wynosi 116,83%. Z kolei kalkulacja trzecia przedstawia następujące informacje: 50 000,00 zł wkładu własnego, okres 23 miesięcy, miesięczna rata na poziomie 5 052,46 zł, suma opłat 114,11%. Ostatnia kalkulacja przedstawia następujące dane: 50 000,00 zł wkładu własnego, rata całkowita to 3 515,14 zł, liczba rat wynosi 35, zaś suma opłat kształtuje się na poziomie 118,01%. Podsumowując, najlepszą opcją na pozyskanie samochodu będzie kalkulacja pierwsza z Leasingu Autonomia. Chociaż leasing ten ma wysoką miesięczną ratę, to inne kwestie świadczą na jego korzyść.

Podsumowanie

Przedstawiona w artykule analiza teoretyczna, jak i praktyczna pozwala stwierdzić, że cel artykułu został osiągnięty. Badanie wykazało, że konieczna jest zawsze analiza opłacalności finansowania nowego samochodu do działalności gospodarczej za pomocą leasingu. U tego samego leasingodawcy mogą występować różnorodne warianty umów leasingowych, które będą dopasowane do różnych wymagań finansowych ze strony przedsiębiorców. Postawiona na wstępie hipoteza została zweryfikowana pozytywnie. Wybór rozmaitych wariantów finansowania za pośrednictwem leasingu będzie wywierał wpływ na sytuację finansową przedsiębiorstwa, co może w przyszłości przełożyć się na osiąganie różnych wyników finansowych.

Warto także zauważyć, że analiza przeprowadzona w artykule podkreśliła korzyści wynikające z wykorzystania leasingu jako formy finansowania nowego samochodu do działalności gospodarczej. Leasing może zapewnić przedsiębiorcom elastyczność finansową, umożliwiając dostęp do nowych pojazdów bez konieczności ponoszenia dużych wydatków na zakup. Dodatkowo, opłaty leasingowe mogą być zaliczane jako koszty uzyskania przychodów, co przyczynia się do obniżenia podatku dochodowego. W świetle tych korzyści warto rozważyć leasing jako alternatywną formę finansowania inwestycji w nowy samochód do działalności gospodarczej.

Podsumowując, efektywność decyzji inwestycyjnych na przykładzie pozyskania nowego samochodu do działalności gospodarczej jest kluczowym elementem zarządzania przedsiębiorstwem. Przedstawione w artykule wnioski i wskazówki mogą stanowić cenny wkład w proces podejmowania decyzji inwestycyjnych dla przedsiębiorców dążących do optymalizacji działalności swojej firmy.

Literatura

- [1] Białek-Jaworska A., Dzik-Walczak A., Nehrebecka N., Determinanty finansowania leasingiem inwestycji rzeczowych przedsiębiorstw, „Bank i Kredyt” 2014, nr 45(6), s. 557-588.
- [2] Biernat P., Gronek E., Leasing jako dodatkowe źródło finansowania działalności gospodarczej przedsiębiorstw w Polsce, „Przedsiębiorstwo we współczesnej gospodarce - teoria i praktyka” 2018, tom 3, nr 26, s. 147-157; <https://doi.org/10.19253/remme.2018.03.011>.
- [3] Gierusz J., Gierusz K., Leasing operacyjny i finansowy – nowe podejście, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. Finanse, Rynki finansowe, Ubezpieczenia” 2011, nr 668(41), s. 87-94.
- [4] Groszek M., Sugajski A., Polski leasing ma już 20 lat, <https://bank.pl/wp-content/uploads/2011/07/bank.2011.07-08.024-029.pdf> [02.01.2024 r.].
- [5] Kozanecka M., Leasing jako nowoczesny instrument finansowania małych i średnich przedsiębiorstw, Politechnika Warszawska, Warszawa 2012.
- [6] Miotk M., Czym różni się leasing operacyjny od leasingu finansowego? <https://rankomat.pl/samochod/leasing-operacyjny-lub-finansowy> [02.01.2024 r.].
- [7] Miszczuk M., Sosińska-Wit M., Zarządcze determinanty funkcjonowania podmiotów gospodarczych, Politechnika Lubelska, Lublin 2019.
- [8] Okręglińska M., Leasing. Aspekty prawne organizacyjne i ekonomiczne, Difin, Warszawa 2004.
- [9] Pielaszek M., Wpływ kapitalizacji leasingu operacyjnego na użyteczność sprawozdań finansowych spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości” 2007, tom 40, nr 96, s. 51-64.
- [10] Ustawa Kodeks cywilny z dnia 23 kwietnia 1964 r. (Dz. U. z 2024 r., poz. 1061, 1237).

Evaluation of the profitability of the investment on the example of purchasing a new vehicle for company use

Summary: In today's rapidly changing business environment, making the right investment decisions is crucial for a company's success. This article focuses on analyzing the investment decision-making process in the context of purchasing a new vehicle for business use. The aim of the work is to assess the effectiveness of investment decisions regarding the purchase of a car and identify the most important factors that affect it. Vehicle leasing is presented as a beneficial option for entrepreneurs, offering financial flexibility and the possibility of purchasing new vehicles without the need to incur high initial costs. Additionally, leasing installments can be included in business expenses, which helps in tax optimization.

Keywords: credit, lessee, lessor, operating leasing.